

in de etalage

5897

Wem

5922

52 Mei

Voorgerecht

Rijst met

filet van forel met Williams-saus

Rauwreep met romdillensalade

Gebraad kip met ingelegd rook

Wenke kreeft met salade

Ustovers

Rauw met limonade

Mrechter

Menukaarten van de familie De Lussanet de la Sablonière

Begin 2011 kon het Frans Walkate Archief een interessante serie van elf menukaarten verwerven, afkomstig van de familie De Lussanet de la Sablonière. De kaarten hebben zeer waarschijnlijk betrekking op het 25-jarig huwelijksjubileum (1897-1922) van Eva Cornelia de Lussanet de la Sablonière (geboren 26 september 1868 te Harlingen) en Jacques van Waning (geboren Ouderkerk aan de IJssel) dat zich op 12 mei 1922 afspeelde.¹ Elke kaart is handgeschreven en bevat een originele, unieke illustratie, opgezet in aquarel en potlood op een kartonnen ondergrond. De meeste zijn gesigneerd met het monogram HLS. De maker had duidelijk talent, maar zijn tekentechnische ontwikkeling was nog pril, wat eigenlijk een deel van de charme van de kaarten uitmaakt. Die soms wat naïeve opzet past goed bij het geëtaleerde gevoel voor humor. Vooral de scènes waarin figuren voorkomen zijn vermakelijk. Afgebeeld zijn onder meer een muzikaal trio, een kok in een goed uitgeruste keuken, een gezicht op Olst vanaf de rivier, een zeilend schip, een orkestje, een ijscokar, twee koetsjes met een echtpaar in (Kamper?) klederdracht, een poffertjeskraam, een aantal marktkooplieden en de Kamper Cellebroederspoort. Allemaal taferelen die ongetwijfeld betrekking hebben op het leven van de jubilerende echtelieden of het ter ere van hen aangelegde feest.

Het menu is dat van een degelijke Hollandse maaltijd, met de luxe inslag die past bij de gelegenheid: niet iedereen zal dagelijks verse kreeft en tongfilet met witte wijnsaus nuttigen, met een 'ijsboom' toe - ongetwijfeld de voorloper van de latere 'boomstam', die de calorie-inname tijdens heel wat kerstetentjes omhoogstuwt.

Het is bijzonder dat deze coherente serie menukaarten bewaard gebleven is. Mogelijk zijn er meer geweest en zijn sommige kaarten door gasten mee naar huis genomen. Een aantal van elf zou echter goed passen bij een selecte bijeenkomst van nauwe verwanten. Het bewerkelijke karakter van de set maakt het niet waarschijnlijk dat het gezelschap erg omvangrijk was. De luchtige opzet van de menu's wijst bovendien op een festiviteit met een informeel (besloten) karakter.

De jubilaris was burgemeester en secretaris van Ouderkerk aan de Amstel

H. de Lussanet de la Sablonière (toegeschreven). Menukaart met een afbeelding van de Kamper Cellebroederspoort. Collectie Frans Walkate Archief.

(sinds 1892), ook was hij ridder in de Orde van Oranje-Nassau.² Zijn vrouw kwam uit een familie met diepe wortels in de Kamper geschiedenis, die teruggaan tot de 17de eeuw. Vandaar waarschijnlijk de verwijzing naar bijvoorbeeld de Cellebroederspoort, terwijl het echtpaar elders woonde. In wezen waren er drie verwante takken: De Lussanet, De La Sablonière en De Lussanet de la Sablonière. Het meest prominente 'Kamper' lid van deze families was mr. Stephen Hendrik de la Sablonière (1825-1888) die rechten studeerde in Utrecht en daar promoveerde in 1850. Zijn ouders waren in Kampen komen wonen toen Stephen Hendrik nog een kind was. Hij zat in de Kamper raad van 1855 tot 1861, was wethouder van 1861 tot 1867 en daarna burgemeester tot 1885. Bovendien bekleedde hij enige tijd het lidmaatschap van zowel Provinciale (1866-1885) als Gedeputeerde Staten (1885-1888) van Overijssel. Burgemeester De la Sablonière, die ongetrouwd bleef en geen kinderen had, ligt begraven op het Kamper kerkhof te IJsselmuiden.³ Hij leeft

H. de Lussanet de la Sablonière (toegeschreven).
 Menukaart met een afbeelding van muzikanten.
 Collectie Frans Walkate Archief.

H. de Lussanet de la Sablonière (toegeschreven).
 Menukaart met een afbeelding van een rond-
 vaartboot op een rivier. Collectie Frans Walkate
 Archief.

voort in één van de meest tot de verbeelding sprekende Kamper straatnamen, waar menige tong over struikelt: de De La Sablonièrekade, zo genoemd in 1885, toen de burgemeester nog leefde. De ‘chique’ naam past uitstekend bij de fraaie locatie aan de IJssel, waar vanaf 1879 een aantal blokken met royale huizen werden gebouwd die in trek waren bij de beter gesitueerden, voor wie in Kampen rond die tijd relatief weinig geschikte woonruimte beschikbaar was.⁴

Er staat niet onomstotelijk vast wie de kaarten heeft vervaardigd. Als makers komen, afgaande op de datering, de familierelatie en het gebruikte monogram HLS, als meest waarschijnlijke kandidaten in aanmerking een nicht en een neef van het bruidspaar: Hebbelina Regnera (1897-1957), tweede dochter van Christiaan Jan de Lussanet de la Sablonière (geboren 1871), een oudere broer van Eva Cornelia, en Henri de Lussanet de la Sablo-

H. de Lussanet de la Sablonière (toegeschreven).
 Menukaart met een afbeelding van twee rijtuigen
 met personen in klederdracht. Collectie Frans
 Walkate Archief.

nière (geboren 27 mei 1907 te Meppel en gestorven 9 juli 2002 in Doorn), de tweede zoon van Christiaan Jan de Lussanet de la Sablonière (geboren 1871), een jongere broer van Eva Cornelia.⁵ Van die twee lijkt Henri (die zich waarschijnlijk Hans liet noemen) het meest voor de hand liggend. Van Hebbelina zijn nauwelijks sporen terug te vinden. Ir. H. de Lussanet de la Sablonière was actief als (restauratie)architect onder meer voor het Rijk. Als zodanig was hij betrokken bij diverse belangrijke projecten, waaronder de restauratie en reconstructie van de in de oorlog verwoeste abdij van Middelburg, waarover hij een boek schreef.⁶ Hij ontwierp, deels samen met J.F. Berghoef, onder meer het gebouw voor de provinciale griffie, de gouverneurswoning en het gebouw voor het Rijksarchief in Zeeland. Van een architect mag worden verwacht, of kan in ieder geval

niet worden uitgesloten, dat hij een vaardige tekenhand en enig artistiek inzicht heeft. Hans' leeftijd ten tijde van het jubileum, bijna 15 jaar, sluit zijn kandidaatschap als tekenaar van de kaarten niet uit, zou zelfs een verklaring kunnen zijn voor het wat onwennige karakter van de tentoongespreide vaardigheden.

De verworven menukaarten staan niet op zichzelf in de collectie van het Frans Walkate Archief. Er is al een fraaie verzameling aanwezig, voornamelijk daterend uit het eind van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw. Ze hebben betrekking op verschillende gelegenheden en categorieën. Er zijn menukaarten van instellingen en verenigingen zoals sociëteit 't Collegie, het Instructie Bataljon en de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid (afdeling Kampen). Daarnaast zijn er kaarten van feestelijke bijeenkomsten van prominente 'Kamper' families als De Vidal de St.

Germain, Meilink, Ennema en Dwars. Sommige zijn voorzien van handtekeningen van de aanwezige gasten. De bijbehorende diners hebben vanzelfsprekend meestal een bijzondere aanleiding, zoals het Twaalfde Bibliotheekcongres (1934), een bijeenkomst van de Vereeniging van Gemeentelijke Bouwtechnische Hoofdamttenaren (1921), of de viering van het vijftigjarige jubileum van de plaatselijke HBS (1918).

Aan de kaarten is vaak veel zorg besteed. Ze zijn in de regel voor de gelegenheid ontworpen en vakkundig uitgevoerd, meestal door plaatselijke drukkers/uitgevers. Een mooi voorbeeld daarvan is de menukaart van het diner ter gelegenheid van de opening van de spoorlijn Kampen-Hattem (1913) naar ontwerp van architect G.B. Broekema (1866-1946), die als lithografie werd gedrukt bij Ph. Zalsman.

De omschrijvingen van de te nuttigen maaltijden hebben - net als heden ten dage - vaak een wat snobistische inslag, die wel eens op de lachspieren werkt. Dat komt niet alleen door het gekozen voedsel, maar vooral door het opgeblazen (Franse) taalgebruik, waarbij de kok zich uitslooft in het bereiden van 'Crème Comtesse', 'Rissoles à la Française' en 'Consommé Royal', terwijl de 'petites carottes' op het bord uiteindelijk toch slechts (te) klein uitgevallen worteltjes blijken te zijn. En je mag hopen dat de 'Pudding à la Reine Wilhelmina' niets van doen heeft met de omvang die deze monarch op den duur wist te bereiken. Tussen al deze verbale bavarois is de padvindersmaaltijd van De Steuren met als hoofdgang boerenkool met worst een welkome afwisseling.

*door Geraart Westerink
(Met dank aan Kees Schilder).*

Noten

1. *Nederland's Patriciaat* 4 (Den Haag 1913).
2. *Idem*.
3. K. Schilder, *De heren van de stad. Het bestuur van de stad Kampen 1808-1945* (Kampen 2009) 79.
4. H.W. van den Hoven, K. Schilder en D. van der Vlis, *Kamper straatnamen. Gezichten in de straten van Kampen met een historische beschrijving* (Alphen aan den Rijn 1986) 191.
5. *Nederland's Patriciaat* 4 (Den Haag 1913).
6. H. de Lussanet de la Sablonière en P. Scherft, *Restauratie aan het abdijcomplex te Middelburg 1940-1971. Verslag van de Restauratie en Herbouw van de Rijks- en Provinciale gebouwen behorende tot het Abdijcomplex te Middelburg. Uitgevoerd door de Rijksgebouwendienst in de periode 1940-1971* (Den Haag 1980).